

Leliesector wil virusprobleem de wereld uit hebben

De leliesector neemt zelf het initiatief om het probleem op te lossen met het nieuwe virus, het *Plantago Asiatica Mosaic Virus* (PIAMV-virus). Ze verwacht daarvoor wel drie jaar nodig te hebben.

Ina Knaap
iknaap@hortipoint.nl

Ook al is er nog veel onzeker over alle ins en outs van het nieuwe virus *Plantago Asiatica Mosaic Virus* (PIAMV), de leliesector is er zeker van dat ze zelf het probleem kan oplossen. Maar dan moeten alle partijen wel hun verantwoordelijkheid nemen: bollentelers, handelaren en broeiers. Over drie jaar moet PIAMV dan tot het verleden behoren. Zo valt op te maken uit informatie van organisaties en instanties.

Plan van aanpak

Recent is het PIAMV-virus ontdekt in de broeierij van lelies in Nederland. Vervolgens hebben de brancheorganisaties KAVB (Koninklijke Algemeene Vereniging voor Bloembollencultuur), Anthos (Koninklijke Handelsbond voor Boomkwekerij- en Bolproducten) en LTO Groeiservice een plan van aanpak opgesteld. Dit plan gaat onder meer in op het ontwikkelen van kennis, op bedrijfshygiëne en testprocedures voor bollen en bladmateriaal. De focus ligt momenteel echter op het achterhalen van de wijze van verspreiding en voortplanting van het virus. Maar ook op het vinden van maatregelen om verdere besmetting van bollen in Nederland te

voorkomen, zodat op termijn het virus volledig kan worden uitgebannen.

Schoon uitgangsmateriaal

Binnen de sector hebben de verschillende organisaties onlangs met elkaar afgesproken dat alle bollen die dit jaar zijn geoogst en waarvan wordt geschubd sowieso verplicht worden getoetst op PIAMV. Vanaf oogst 2010 mogen dus alleen schubbollen worden gebruikt waarbij de PCR-toets geen virus in het monster heeft aangetoond. Dit is een eerste vereiste om verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Er bestaat overigens nog geen verplichte keuring voor bollen die niet voor vermeerdering worden gebruikt.

Diverse partijen in de sector verwachten dat voor het merendeel van de cultivars geen tekort aan kwalitatief goed uitgangsmateriaal zal ontstaan. De vermeerdering van leliebollen via schubben en weefselkweek kent immers een relatief hoge vermeerderingsfactor. Door op tijd vervangen en continu opschonen moet het uitgangsmateriaal na drie jaar vrij kunnen zijn van het virus.

Broeiers dienen kritisch te zijn op hun plantmateriaal en er zeker van te zijn dat ze zo veel mogelijk virusvrije partijen hebben aangekocht. Bij twijfel moeten zowel bollentelers als broeiers altijd partijen laten bemonsteren. Zo luidt het nadrukkelijke advies van verschillende instanties. Daarvoor kunnen ze monsters inleveren bij PPO in Lisse of bij de BKD (Bloembollen Keuringsdienst). Uiteraard is een goed contact tussen broeiers en hun leveranciers van bollen van groot belang.

Besmetting

Aanvankelijk werd het virus alleen aangetroffen in de Oriëntals, maar inmiddels blijkt PIAMV ook in Aziaten, LA- en OT-typen voor te komen. In eerste instantie dacht men dat het virus via besmette bollen uit Chili in Nederland terecht is gekomen, maar later is het virus ook aangetroffen in bollen die in Nederland zijn geteeld.

Verspreiding van het virus via insecten is volgens instanties niet waarschijnlijk, maar ze sluiten verspreiding via mijten nog niet uit. Ze vermoeden dat het virus op mechanische wijze wordt verspreid. Vandaar dat een goede bedrijfshygiëne noodzakelijk is, zoals het reinigen van machines en materialen met een hogedrukreiniger. Daarvoor adviseert een toeleverancier zijn klanten om waterstofperoxide, Virkon-S, melk of Mennoclean te gebruiken. Gebruik van formaline en alcohol blijkt geen effect te hebben op het virus.

Daarnaast is het van belang om bollen zo min mogelijk te beschadigen. Bij iedere beschadiging wordt de kans op verspreiding van het virus immers groter, zeker als er stromend water aan te pas komt. <

Bij infectie ontstaan roestachtige vlekken aan de onderkant van het blad en grijze vlekken aan de bovenkant. Later ontstaat langs de nerven roestkleurige necrose. Het blad is vaak erg bros en breekt gemakkelijk af bij buigen. In de meeste gevallen gaat het om aangetaste bladeren net onder de bloemknoppen. Er zijn overigens gevallen bekend waarbij het virus wel aanwezig is, maar geen symptomen te zien zijn.